

Rozenkrans met Franciscus in Banneux

Samen met negen andere Mariaheiligdommen gaat het bedevaartsoord Banneux in Luik in op de uitnodiging van paus Franciscus om op 12 oktober deel te nemen aan de Internationale Mariale Dag naar aanleiding van het Jaar van het Gelooft. Hoogtepunt wordt de internationale rozenkrans van 18 tot 22 uur met paus Franciscus. „Verbonden per satelliet met Rome zullen de tien heiligdommen live vijf mysteries van de rozenkrans bidden”, kondigt Leo Palm, rector van Banneux, aan. Voor dit Mariaweekend zal het originele beeld van Onze-Lieve-Vrouw van Fatima, het bedevaartsoord waar Maria in 1917 verscheen, vanuit Portugal naar Rome worden overgebracht en op het Sint-Pietersplein worden opgesteld. De andere Mariaheiligdommen zijn Lourdes (Frankrijk), Czestochowa (Polen), Nazaret (Israël), Buenos Aires (Argentinië), Aparecida (Brazilië), Nairobi (Kenia), Akita (Japan), Vailankanny (India) en Washington (Verenigde Staten).

Wielierlegende Gino Bartali krijgt medaille

De Italiaanse wielierlegende Gino Bartali (1914-2000) krijgt postuum de onderscheiding Rechtvaardige onder de Volkeren. Bartali, die twee keer de Tour de France en drie keer de Giro d'Italia won, zou geholpen hebben om honderden joden te redden van deportatie. De onderscheiding is een uit de Talmoed afkomstige eretitel die Yad Vashem, het staatsinstituut van Israël voor de herdenking van de joodse slachtoffers van de Holocaust, toekent aan wie tijdens de Tweede Wereldoorlog joden hielp onderduiken, ontkomen en overleven. Bartali was zeer gelovig. Ook tijdens grote rittenkoersen nam hij elke avond uitgebreid de tijd om te bidden en te biechten. Over zijn inzet voor de joden sprak Bartali nooit. Niemand uit zijn omgeving was op de hoogte. „Het goede is iets wat je doet, niet iets waarover je praat”, legde hij ooit uit. „Sommige medailles worden niet op je hemd gespeld, maar op je ziel.”

Franciscus wil gastvrijheid voor migranten

In zijn eerste boodschap voor Wereldmigrantendag op 19 januari 2014 roept Franciscus gelovigen op hun houding niet langer te laten bepalen door angst, onverschilligheid en uitsluiting. „Slechts een cultuur van ontmoeting en gastvrijheid kan tegengewicht bieden voor een wegwerpmentaliteit ten aanzien van migranten en kan leiden tot de uitbouw van een meer rechtvaardige en broederlijke wereld.” Wereldmigrantendag vond honderd jaar geleden, in 1914, onder impuls van Pius X, voor het eerst plaats. (IVH)

GELOOF SVRAGEN

Vraag het aan Theo

Erik DE SMET

- Geweld en oorlog vormen het hart van het Bijbelse verhaal
- Beeld van de toornige God blijft ook overeind in Nieuwe Testament

Op het van God uitgaande gebod geen moord te plegen, vermeld in Deuteronomium, volgt twee hoofdstukken later het dringende bevel de Kanaänitische volkeren te doden en geen van hen te sparen. In het boek Jozua, het verhaal van de vestiging van het volk Israël in het beloofde land, strijdt God mee in de gelederen van zijn volk. En dat gebeurt zonder de mensenrechten te respecteren. Over de inname van Jericho lezen we: „Ze namen de stad in en doodden alles wat erin was, zowel mannen als vrouwen, zowel kinderen als bejaarden, zowel runderen als schapen als ezels” (Jozua, hoofdstuk 6).

In vele boeken van het Oude Testament stuiten we op amper te bevatten teksten vol geweld. De profeet Elia laat de priesters van Baäl, na ze in hun hemd te hebben gezet, afvoeren naar een vallei en ze allen afmaken (1 Koningen 18). De zondagslezingen vermijden zorgvuldig deze passages. Je hoort ze dus zelden in de liturgie, maar alvast de bekende Psalm 139 draagt een spoor van geweld in zich: „Zou ik niet

haten wie U haten, Heer, niet verachten wie tegen U opstaan? Ik haat hen, zo fel als ik haten kan. Ze zijn mijn vijand geworden.”

Oorlog en extreem geweld vormen een wrange en netelige kwestie voor hedendaagse Bijbellezers. Ons beeld van de goede God en de oproepen tot vrede die er ook in het Oude Testament te vinden zijn, lijken niet te stroken met een God die zelf in het strijdperk treedt en zijn aanvoerders aanzet tot haast genocidaire vergeldingsacties.

In ons taalgebied verzette de protestantse Bijbelwetenschapper Klaas Smelik zich in *Tijd van oorlog, tijd van vrede* uit 2005 met klem tegen het doodzwijgen, wegmoffelen of ontwijken van oorlogsgezinde taal in de Bijbel. Smelik bestempelt de teksten over oorlog en geweld zelfs als „het hart van de Hebreeuwse Bijbel”. Om dat te verstaan, moeten we wel de historische context begrijpen van het kleine volk dat zijn plaats wist te veroveren.

Volgens Smelik dienen de oorlogspassages in de Bijbel te worden gekaderd in de context van de ballingschap van de joden, volgend op de verwoesting van de tempel in Jeruzalem in 586 vóór Christus. Die periode is verbonden met het ontstaan van tal van Bijbelse geschriften. In die context van ellende en vervreemding moet je het gebruik van wraakfantasieën en gewelddadige vertellingen begrijpen.

Op het verbod een mens te doden, een van de tien geboden, volgt in de Bijbel een aaneenschakeling van oorlog en geweld. Ook blijken God en zijn profeten daaraan mee te doen. Hoe zit dat?

Niet de verhalen over Israëls oorlogsfeiten vormen een theologisch probleem, wel dat God in verband wordt gebracht met het uitoefenen van geweld. Dat begint al vroeg in de Bijbel, denken we maar aan de vernietiging van Sodom en Gomorra in het boek Genesis. De volkeren van toen waren er ten stelligste van overtuigd dat hun goden voor en met hen streden. De overwinning van het ene volk op het andere was bijgevolg vooral te danken aan de overwinning van de eigen goden op die van de vijand. Daarom ook dat Israëls God meestrijdt.

De vraag naar Gods gewelddadigheid dateert niet van gisteren. Reeds in de tweede eeuw wilde de christen Marcion de boeken van het Oude Testament schrappen uit de canon van de heilige boeken. Hij verkondigde dat de wraakzuchtige God van het Oude Testament niet dezelfde was als God, Vader van Jezus Christus, die naastenliefde voorstond. Maar de Kerk volgde dat standpunt niet en Marcion werd veroordeeld. Het goddelijke geweld is immers cruciaal om de ontwikkeling van de reflectie over God en zijn werkzaamheid in de wereld beter te begrijpen.

Het Nieuwe Testament predikt meer nadrukkelijk vrede en verzoening, niet omdat het beeld van God anders is, maar omdat de weg die God met de mens gaat door de persoon en de boodschap van Jezus Christus, ingrijpend veranderde. Ook in het Nieuwe Testament blijft het beeld van de toornige God immers overeind. „Vanuit de hemel openbaart Gods toorn zich over de goddeloosheid en het onrecht van hen die met hun onrechtvaardigheid de waarheid onderdrukken”, schrijft Paulus aan de christenen van Rome.

Reacties op deze bijdrage en nieuwe vragen voor de rubriek zijn welkom bij *Kerk & Leven* • *Vraag het aan Theo*, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen of via gelooftsvragen@kerknet.be.

De passages over oorlog kaderen in de context van de ballingschap van het joodse volk

„U hebt zelf kunnen zien wat de Heer, uw God, met al die volkeren heeft gedaan”, zegt Jozua.

Een van de opmerkelijke elementen in de Bijbel is echter dat militaire kracht en politieke macht geen doelen op zichzelf zijn. Geweld is altijd tegen geweld. Als de Bijbel vertelt dat God ervoor kiest om zich in te laten met oorlog, dan is dat opdat het kwaad nooit het laatste woord zou hebben. Steeds opnieuw blijkt God bovendien te kiezen voor hen die slachtoffer zijn van de machten.

Advertentie

VISTA-Cal D™

STERKE
botten behouden...

Nieuwe formule
Calcium +
800ie Vit.D3
1 SLIK-tablet/dag

De gemakkelijkste weg:

1 SLIK-tablet VISTA-Cal D bevat nu 500 mg calcium en 800 ie vitamine D, de modernste, doeltreffende en veilige combinatie!

geen smaak   geen bereiding   gemakkelijk mee te nemen

60 tabletten = 12,90€ Vraag CNK 3042-074 aan uw apotheker

Voor een actieve en mobiele toekomst!

